

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria,
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-ră de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE

de 1 p. garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt să plăti
laaint.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Bánffy și Széll.

(*) După ce a anunțat că verbal și-a dat deja demisia, baroul Bánffy a fost salutată din par ea clubului guvernamental, dându-i-se numele de „cel mai naționalist prim-ministru maghiar”. Cel care a arătat meritele lui Bánffy și i-a cântat capacitatea și virtuțile, a fost fruntașul Radó Kálmán.

Nainte de caderea lui Bánffy a apărut o broșură, în care d'asemeni ca cel mai mare merit i-se atribuie faptul, că a fost mare naționalist.

În sensul în care înțeleg șovinismul naționalismul, Pázmándy Dénés ar fi însă de o sută de ori mai vrednic prim-ministru, ear' cât despre Bartha Miklós, comparație nu s'ar mai putea face.

Căci ce înțelege azi clasa conducătoare maghiară sub cuvântul „naționalist”?

Di Slavici ne-a spus-o admirabil în articolul său de ieri: lipsa de conștiință, curajul și silnicia ce trebuie aplicate pentru ca naționalitățile să fie desbrăcate de ori-ce drepturi politice, de ori-ce beneficii în viața publică a statului! Ear' în privința aceasta nu știm întru cât Bánffy e mai meritos decât Tisza, cel cu fraza celebră: „Össze kell tiporni a nemzetiségeket!” Ori de cât Szapáry, care ori-cât de slabănog ar fi fost, dar' procesul Memorandumului sub el s'a pus la cale ear' sub Wekerle fruntașii români osândiți în acest proces au fost târșiți la temniță între baionete, ca simpli ucigași, prinși în codru, săvârșind crima

Din punctul acesta de vedere toți fruntașii politici maghiari sunt la fel de valoroși: șovinisti fără rațiune, voinicoși năbădăioși cari socot că fac cine știe ce treabă mare de stat asupra majorității cetățenilor și încodind tot felul de mijloace perverse pentru a perpetua o exploatare politică neomenoasă.

Dar' atunci Ungurii să impună un cabinet Bartha-Pázmándy, cari ar face o lege de presă chiar mai aspră ca patenta de la 1852.

Numiții kossuthiști privitor la naționalități au un program și mai „național”: pe „trădătorii de patrie” — ear' trădători sunt toți câți nu se închină ideei de stat național maghiar — pur și simplu i-ar „espeda” „peste hotare” (vorba lui Bartha!) ori ar infunda cu ei cazamatele cetățitorilor, căci după părerea lui Bartha și Pázmándy temnițele de la Cluj, Seghedin și Vaț prea sunt — domnești.

Evident deci că admiratorii lui Bánffy numai în lipsa altor merite reale au inventat că marele „caporal de panduri” a fost un — mare naționalist. . . .

Dar' în felul acesta Ungurii ar putea să aibă un regiment întreg de politicieni domni de a cârmui țeara.

Un lucru nu se poate tăgădui însă: în ceea ce privește naționalitățile, Bánffy a avut un noroc imens. Grațierea martirilor români nu i-a făcut de cât bine, pentru că îndată după ce comitetul național eliberat a ținut ședința, s'a rupt în două și de aici încolo s'a înverdat ca desființat, căci nimic n'a mai pus la cale nici în ceea ce privește viața internă, nici în ceea ce privește relațiile sale cu aliații sârbi și slovaci. În August 1895 ridicasem mișcarea națională la apogeu. . . În Decembrie, același an, după ce „averea națională” a fost regulată potrivit planului diu Coroianu: prin poliție și judecătoria ungurească, — partidul s'a întărit atât de zdravăn, încât dacă n'ar mai fi zierele cari să-i mai amintescă numele, ai crede că testamentul și l'a pus de mult în mâinile lui Ileszenszky.

Trebuie noroc mai mare pentru Bánffy ca acesta?

Ce să mai zicem apoi de campania acelora dintre Români, cari ci-că vedeau prin tot felul de sensaționale „desveliri” și serii de articole că întru a zdrobi partidul național român, Bánffy îl avea ca aliat pe primul sfetnic al Regelui României?!

Ca un cuvânt norocul s'a ținut de Bánffy mai stranie pe cât slăbiciunile — de noi!

Și dacă nu vom căuta să profităm din pățaniile triste de sub domnia lui Bánffy, desigur că Maghiarii vor avea prilej să înregistreze și despre viitorul prim ministru că dacă n'a fost atât de mare naționalist ca Bánffy, dar' cel puțin „a mers pe urmele lui”, pentru că nici sub densul „naționalitățile n'au îndrăsnit să miște”.

Ear' cum în politică lucrurile se dezvoltă treptat treptat, după ce azi cred Ungurii că Bánffy ne-a prăpadit ear' nu slăbiciunile noastre, urmează ca mâine să creadă lucrul acesta și Români. Credința aceasta, întărită încă sub o altă ediție „de sistem bánfyist” ne-ar duce fatal la o descăruțare pe toată linia.

Credem că nici un Român nu voiește aceasta.

Să ne strângem deci rëndurile, și în frățească înțelegere să luptăm pentru a risipi obștei maghiare iluzia că suntem atât de slabi, în cât până și un politician incapabil ca Bánffy poate trece la nemurire pentru-că prin „naționalismul” său ar fi nimicit naționalismul nostru.

Închegarea rëndurilor și o înțelegere perfectă între conducători se cere acum cu atât mai ales, cu cât de azi încolo ne aflăm nu în fața unui guvern brutal, provocător și fără tact, cum a fost Bánffy, care ridicase asupra-și chiar pe Unguri, ci față de Széll Kálmán, unul dintre puținii bărbați de stat unguri, care pe lângă abilitatea sa, apoi se mai bucură și de o mare autoritate între Unguri și se prezintă la guvern salutat cu un rar entuziasm de toate partidele maghiare. Toți ved întrinsul pe bar-

batul cărui îi va succeda a aduce pace între partide și a promova, ca puțină până acum, interesele speciale maghiare.

Un guvern Széll este un memento pentru noi. Dacă nu-l vom înțelege, am dovedi o patentă incapacitate politică.

AMÂNAREA ASENTĂRIILOR. Printr'un ordin dat în ziua de 19 Februarie a ministrului de honvezi baronul Fejérvary, **RECRUTAREA HONVEZILOR SE AMÂNĂ.**

Aceasta în urma unei hotărâri a consiliului de ministri, care se vede că tot n'a voit să ia răspunderea recrutând soldați fără a avea votată legea de recrutare.

Zina păcii. Mercuri, 22 c. „prietenii păcii” din toate țerile universului vor ține întruniri de demonstrațiune pentru a da expresie dorinței, ca conferența de înfrânare a țărmărilor, pusă la cale de țarul Nicolae II. să ducă la rezultatul plănit. Cancelaria centrală din Berna a acestei grupări a trimis de cu vreme rezoluțiunile ce vor fi luate, urgentând aplicarea universală a principiului de arbitragiu în conflictele internaționale.

Nu vroese maghiarisare în biserică. Foile din Budapesta publică următoarea informațiune:

Precum se vestește din Claba (Békés), într'o adunare bisericească a protestanților din Szarvas, în care se discuta chestiunea liturghiei maghiare de introdus, s'a înțâmpat scene viforoase. Apărătorii limbei maghiare au fost terorizați și repuși cu strigăte: „Afară!” În urma scandalului enorm nu s'a putut lua nici un conclus.

Lucru cunoscut, că protestanții din Szarvas sunt Slovaci; ori de câte ori maghiarisătorii de acolo au încercat cu planurile lor desnaționalizatoare a bisericii, Slovaci din Szarvas au știut să le zădărnicească.

Intărirea Noului Metropolit

Eri a sosit la Curtea episcopescă d'occi notificarea ministerului de culte prietoare la intărirea nou alesului metropolit.

Credem a fi bine informați, când mai anunțăm, că de azi chiar se fac preparative pentru plecarea I. P. S. Sale dlui metropolit Ioan Mețianu, care se va și întempla cam pe la sfârșitul săptămânei viitoare.

Până la instalarea viitorului episcop, agendele eparchiei vor fi încredințate P. Cavișiei Sale Dlui Vicar Goldiș.

DIN ROMANIA

D-șoara Teodorini.

Galați, 3/15 Februarie.

Orașul nostru a avut onoarea a fi vizitat de celebră artistă Elena Teodorini, aceea, care prin vocea-i plină de farmec a electrisat Europa întreagă. A dat două reprezentațiuni, în care a avut rolurile: „Car-men” și „Gioconda”.

Să facem o dare de seamă cum a impresionat publicul, care n'a cruțat nici un sacrificiu pentru a asculta artista noastră, n'avam cuvinte. Constatăm numai atâta: că în tot timpul, publicul transportat de scumpa noastră muză, nu se sătura cu aplausele ce sguduiau sala după ori-ce cuplet pe care-l cânta.

S'au oferit numeroase buchete și coșulețe de flori, nelutrecutei cântărețe, dintre cari semnalăm numai: O ancoră, formată din roze și camellii, oferită de d-nii oficeri de marină; două mari buchete „Makart” de flori naturale din partea doamnelor din elita societății noastre.

Un coș de flori împodobit gingaș cu panglici albastre, oferit de oficerii regimentului de artilerie; ear' la urmă elevii din cursul superior al Lyceului au oferit un elegant buchet în formă de evantai lucrat numai din roze.

Din partea de jos a buchetului erau lăsate niște panglici, de mătase, tricolori cu următoarea inscripție: „Celebrii artiști Române”, „Elevii lyceului Alexandri”.

Sala era într'un entuziasm de nedescris.

Artista mișcă până la lacrimi a mulțumit publicului entuziast, arătându-se de repetite ori pe scenă, și apoi cu o duioșie fără seamăn a cântat frumoasa doină de Alexandri:

„De la mine pân' la tine,
„Numai stele și lumine”.

Tunete de aplause au reținut pe scenă pe „Regina Cântului” care a trebuit să repete încă odată frumoasa doină a cărei armonioasă arie a rămas multora o neștersă amintire.

Când a eșit din teatru artista a fost întâmpinată cu strigăte de: Ura!! să trăiască Elena Teodorini!! trăiască diva!! etc. Apoi elevii cursului superior au deshamat caii de la cupeu și au condus, urmați de un numeros public, scumpul giuvaer al Românilor, până la hotelul Metropol, în mijlocul strigătelor de ura!! trăiască fala țerii, steaua României!! etc.

Ajunși la sediu, d-na Teodorini, adânc impresionată mulțumește, prin câteva cuvinte bine simțite, publicului gălățean încheiând cu: Trăiască armata română!! Trăiască elevii, studenții, viitorul și fala țerii!! și în mijlocul uralelor „Diva” se desparte de mulțime mărturisind încă odată, că: „seara de 2 Februarie o consider de cea mai frumoasă din viața mea „de artistă”.

Uralesle continuă în timp ce scurpa și mult prețuita noastră artistă dispare din mijlocul mulțimei pentru a se odihni.

Cu trenul de 1:20 d-ra Elena Teodorini a plecat la Brăila, unde se fac mari pregătiri pentru primirea distinsei artiste.

Balul presei.

Vineri seară a avut loc la Teatrul Național balul mascat anual dat de societatea Presei.

S'a petrecut admirabil până la orele 3 dimineața.

S'a jucat la tombolă, la cășori, a fost mare bătae de confeti și... s'a făcut politică.

Lojele erau minunate atât în afară cu flori cât și înăuntru cu doamne din societatea aleasă.

Sala splendid decorată de d. Ciocirlan. Lume foarte multă.

PROCESUL NOSTRU.

Actul de acuză.

22237/1898 k. ü.

Dela procuratura regească din Oradía mare. Spectacolului tribunal reg., ca judecătoria de presă în loc.

În nrul 55 al ziarului politic „Tribuna Poporului” din Arad care număr e adaus la actele cercetării, a apărut un articol al

căru conținut cuprinde agitație în potri-va Maghiarilor, oficianților și în potri-va clasei domnești.

Conform fiidelei traduceri maghiare căș-tigate în răstimpul cercetării de presă, fă-cută în urma arătării mele, care traducere e adăosă la hărțile de cercetare la fila a 17-a, următoarele aserțiuni se cuprind în comunicatul scris și publicat în limba ro-mânească: „Țară fericită. Fericită numai pentru domni. Și pentru acestia însă numai când ei sunt Unguri și țin cu stăpânirea. Cine-i în potri-va stăpânirii, vai de el. Șapte vieți de-ar avea, și-i vor scoate sufletul și așunci. Pentru că gendarmi, finanți, executori, procurori, și câte alte tistii ungurești toate, n'au altă chemare, decât să prigonească. Tea-mă nu au de nimeni. Judecătorii mai înalte nu le fac nimic, ori ce ticăloșie ar săvârși.“

„In cele din urmă nu-i păcat să trăiască bine și domni, mai ales domni. De ace-ia's domni. Să nu trăiască însă furând țara ori despoind poporul muncitor.“

„Ea' furtișaguri ca în Țara-Ungurească nici în Turcia nu se pomenește.“

Mai departe următoarele: „E Ungur și domn, obiceiuit să creadă, că țara asta-i lăsată de Dumnezeu să in-grașe pe toți nemernicii și trântorii, să a-dăpostească cu dragoste pe toți hoții, numai Unguri să fie.“

Apoi acestea: „Și țara și poporul suferă pe urma așa ziselor furturi acoperite de lege“...

„In sfârșit cătră finea articolului urmă-toarele: „

„Eată icoana adevăratei vieți din Țara-Un-gurească: fericită pentru domni, și sfâșietor de tristă pentru popor.“

„Și aceasta așa va merge câtă vreme popoarăle nu se destăpă, ei țărani în toate părțile se lasă prostiți.“

In pasagiile citate de mine din articolul incriminat scriitorul articolului prin inter-vertirea faptelor și prin descrierea ne-adeverată a singuraticilor casuri susține, că în Ungaria numai supuși Maghiari, sau după cum el susține domni Maghiari sunt fericiți, fiind-că guvernul, prin asuprirea poporului și mai ales a poporului agricultor, pe acestia îi ajută pe cale nelegală și ne-dreaptă; mai departe susține că o parte însemnată a funcționarilor prigonește po-porul pe nedrept și călcând legea și jude-cătoria superioară nici atunci nu le face nimic, dar' săvârșesc ticăloșii, în chipul acesta și judecătoria maghiară o acuză cu înclinare (részhajlás), cu părtinirea păca-tului; autorul susține mai departe că hoții în Ungaria n'au nici o sminteală — dacă's domni și Maghiari, că pe acestia și pe-catele acestora chiar și prin lege se acoper, cu un cuvânt intenția întregului articol e, ca să facă să cadă pe cetitori, că în cei de la guvernul din Ungaria, funcționari, corpul judecătoresc, afară numai pe cei de limba maghiară, clasa avută, interesele ne-legale ale acestora urmează, delictetele le lreze cu vederea, ba îi spriginește chiar, — până ce nici că-i pasă de interesele sërma-nelor popoare de altă naționalitate, pe acelea și averea acelora nu ele apără, și de drepturi despoeste și pe basa acestora în citata parte de cătră sfârșitul articolului

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

LA ARIE.

S'a ridicat soarele de trei sulite pe cer. Uria și durdue batoza infuriată, ear' toba fură și înghite cu nesăț snopii de grâu cari cad resfirați în gura ei, — și câte odată scrișnește cu turbare smucind snopi întregi nedeslegați pe cari îi sdrumică între șinele ei.

Coșarii bagă năbădăoși în coș, oamenii aruncă unul după altul snopii, o mocă-n-cuță tină învrtește la mașină cântând un cântec ardelenesc, ear' logofătul Ivancea cocotat sus pe batoză se răstește la niște puradei de țigani cari dau în vânt cu tră-gătorile grăul roșu la mașină.

De mult nu dăduse Dumnezeu așa bu-cate ca anul ăsta; și-i vesel Conul Iane, chefliu și glumeț cu toată lumea.

Câteva sute de chile la port, câteva mi-șoare la buzunar și... trau!

Stă conul Iane sub umbrar într'un halat de vară, pufuind din țigare și uitându-se cu ochii închiși pe jumătate la furnicarul de oameni cari se frământă în iadul de pul-bere și pleavă spre a-i da lui sur, aur cu-rat și luminos cu care să-și petreacă la oraș zilele lui de flacău tomnatic.

(burkoltan) în chip ascuns face apel la popor, ca să se trezească și să nu se lasă inebuniți.

Autorul articolului prin cele mai în-ainte spuse așță ură, sau cel puțin se nisuește ca să așțe ură, în chipul acesta agită pătura săracă, lipsită de avere și de altă naționalitate, pe departe împotriva clasei avute și a funcția mărimei, pe de altă parte împotriva Maghiarilor.

Din cauza aceasta prin publicarea acestui articol, — și cu atât mai virtos, deoarece ce foaia s'a imprăștiat în toată țeara, a să-vrșit delict de așțare împotriva clasei și a naționalității, ceea ce se judecă după al 2-lea alineat al § lui 172 din codicele penal.

Deoarece ce în decursul cercetării s'a eruat mai întâiu persoane răspunzătoare, în în-țelesul alienatului al 2-lea al legii de presă și intru-cât Emanuil Măglașiu a cunoscut în protocolul de sub N-rul 24, 3., că el e autorul articolului și el l'a dat spre pu-blicare;

Din aceasta ridic acuză împotriva lui Emanuil Măglașiu, publicist în Arad, pen-tru delictul așțării ce să lovește în cap cu §. 172 al codicelui penal și anume după alienatul al 2-lea și conform §-lui 21 al procedurii de presă rog cu supunere pe presidentul judecătoria de presă ca să ho-tărească termen pentru pertractarea acestei cauze și să binevoască a încunoștiința pe respectivul primar pentru convocarea me-mbrilor Curții cu jurați, un exemplar al prezentei acuze să ni se manueze mic, ear' al doilea acuzatului.

La pertractarea finală ce să va hotări nu cer citare de martori sau de pri-cepători.

Ora de ea-nare, în 31 Decembrie 1898.

(L. S.) Dr. Forjéssy,
procurorul regeșc.

DIN ARDEAL.

(Correspondență particulară.)

Orăștie, 17 Febr. 1899.

Este lucru cunoscut că institutul de credit și de economii „Ardeleana“ de aici, are nu numai pentru cei vre-o 4000 de români din Orăștie, ci pentru întreg cercul, ba ar putea avea chiar pentru întreg comi-tatul Hunedoarei, o mare importanță: ca direct financiar, ear' indirect cultural-național, să ajute nației românești; așa ar fi și bine. Un astfel de institut doar' nu are numai menirea de a da acționarilor cât se poate de mari dividende și a umple busunarele membrilor direcțiunii și advoca-ților sei, ci trebuie să aibă înaintea ochilor și concentrarea forțelor inteligente și spriginirea elementelor gata de a jefi și de a sări ori când în luptă pentru interesele poporului român. Cum a satisfăcut in-stitutul nostru pe acționarii prin dividendele date, ear' pe advocații prin procese ce le-au primit de la institut, nu caut de astădată ci mă mărginesc numai la a doua parte a întrebării:

Sus pe batoză două fete taie legăturile snopilor, dându-i apoi coșarilor.

Înaltă și voinică, Lisaveta lui Toader Po-tecă a amestit capul boerului.

A trimes el vorbă ba pe logofăt, ba pe un isprăvnicel, ba i-a dat el singur să înțe-leagă, dar' Lisaveta n'auze nimic, pune capu'n pământ, își netezește încet cu mâna poala șorțului, se rușinează și pleacă.

— „Lasă-mă, cocoane, ce-ți pui d-ta min-tea cu o țărancă proastă ca mine“.

„Boerule, să te cam păzești de Ilie Răs-toacă, nu prea știe multe nebunu ăla. Pen-tru Lisaveta se ia la colț și cu isprav-nicul“.

— Să-mi încapă el pe mână și-i arăt eu ispravnic“.

A zis așa înadins că doar' de-or ajunge vorbele astea la urechile lui Ilie. Și-l cu-prinde așa un fel de manie pe flacăul ăsta care era amorezat cu Lisaveta.

Se plimbă cu mânele la spate dela ma-gină la batoză, dela batoză la vapor și dela vapor la fântână.

Acolo-l pusese pe Ilie, acolo să scoată apă, până n'o mai putea. De mult îi purta el pică.

Vaporul, balaur însetat, înghite apă și bietul Ilie scoate găleată după găleată până ce i-se taie mânele de pe la coate și lasă găleata să cadă în puț.

„Concentratu-s'au forțele inteligente pe lângă institut și aflat-au sprigin elementele gata a intra în luptă pentru interesele ro-mânești?“ În loc de a răspunde mai pe larg la aceasta însemnată întrebare, rog pe dl Dr. Mihuc să pună mâna pe inimă și să mărturisească singur. Sunt sigur că nu poate zice alta de cât: „mea culpa“.

Ei bine, dacă aceasta până acum nu s'a făcut, avem firma speranță, că greșeala de-venită permanentă până aici, se va repara, dar' numai așa dacă dl Dr. Mihuc va ră-mânea și mai departe în fruntea institu-tului și nu se vor adevăra svonorile ce se aud azi prin Orăștie, că D-sa ar avea gân-dul de a se retrage și a ne lăsa de moș-tenire ca director executiv pe farmacistul Nicolae Vlad.

Doamne păzește! Căci acest domn, abstra-gând de la aceea, că e omul cel mai ne-simpatic dintre Românii din Orăștie, nu are nici cunoștințele recerute pentru conducerea unui institut cum este „Ardeleana“, dar' n'are nici tact în purtarea sa officioasă cu colegii sei din direcțiune, nici maniere sociale, recerute la întâlnirea zilnică cu clientela institutului.

Astfel fiind cred, că o schimbare care să aducă pe dl Vlad în locul Drului Mihuc, ar periclita viitorul institutului, ba ar putea chiar șgudul temelii lui.

Sunt sigur, că aceasta nu o voiește dl Dr. Mihuc, dar' poate cedează duhurilor rele de care e încunguriat și dacă ar face-o, rău ar face.

O lună mai este până la adunarea gene-rală, rog pe dl Dr. Mihuc să desmintă până atunci svonorile, să concentreze forțele, și să liniștească opinia publică scăpând pe cei interesați de combinația nefericită de care e vorba.

„Vlad Miklós“ director executiv la „Arde-leana“ — nu se poate.

Vechiul acționar.

Germania și doliul Franciei.

Credem interesant a arăta cum și-a ex-primat Germania condolențele cu privilegiul morții lui Faure.

Împăratul Wilhelm a trimes mai întâiu văduvei lui Faure o depeșă foarte conso-latoare și a însărcinat pe ambasadorul său din Paris, contele Münster a depune pe cosciugul decedatului president al Republi-cei o coroană prețioasă.

La înmormântare împăratul Wilhelm va fi reprezentat print'o delegațiune specială.

Din Hubertusstock, unde se afla tocmăi împăratul a trimes o telegramă de condo-lență și ambasadorului francez din Berlin, marquis de Noailles.

Ministrul afacerilor străine al Germaniei Bülow a făcut ambasadorului francez din Berlin, o vizită de condolență.

În Reichstag, cancelarul imperiului, prin-cipele Hohenzollern, a rostit următoarele cu-vinte:

„Am să împărtășesc înaltei case, că pre-sidentul Republicii franceze a încetat eri

din viață. Sunt sigur, că reprezentanța po-porului german se simte una cu împăratu și cu guvernele federate exprimându-și cel mai sincer și cordiale simpatii pentru naș-trea franceză, care deplânge ducerea la cele eterne a celui bărbat, care, ca șef al ste-tului, a promovat fără întrerupere marele interese ale păcii, concordiei și ale bună-stării popoarelor (Bravo!) Conștii de legă-tura comună, care încinge toate popoarele civilisate, dăm și noi expresie jefei de per-derea ce a încercat-o poporul francez, care nici odată n'a încetat a fi unul din propo-gătorii cei mari ai civilizațiunei“ (Bravo!)

Pe când cancelarul vorbea membrii te-turor partidelor stăteau în picioare.

Ear' presidentul a enunțat: „Reichstag s'a sculat, pentru a-și da expresie simpa-ților. Constat lucrul acesta.“

Depeșa din Berlin comuni ănd aceste adăogă:

Manifestațiunea de condolență a Reich-stagului a făcut o impresie foarte deamăl Aprobarea dată pe față la auzul cuvintele de mai sus, rostite cu voce emoționată de cătră cancelarul, a fost sinceră și cordială. Se aude în multe părți parer a, că acest ad-țrece mult peste datorințele obișnuite ale curtoasie, și că trebuie să producă în Paris o impresie binevoitoare și împăciuitoare.

Ambasadorul francez din Berlin, îndată ce a auzit despre cuvintele cancelarului Hohenzollern, s'a dus la el, pentru a-i ex-prima în persoană mulțumită.

Ambasadorul german din Paris, contele Münster, s'a dus îndată cum a aflat despre moartea lui Faure, la ministrul-presiden-t Dupuy, pentru a-i exprima condolențele împăratului Wilhelm.

Presa întreagă din Berlin publică articl simpatice despre Faure, variind asupra te-mei, că tocmai năprăznicia morții lui alung-dela Republica un mare pericol, nici un partid de răsvărire neavând vreme a-i pune la cale planurile. Cu recunoștința se-că la iveală toate, că decedatul president a întreprins cu Germania relațiuni indestul-toare, cum numai un șef de stat al Fran-ciei o poate face. Nu uită a aminti în des-sebi întâmplarea, că acum o lună jumătăt când împăratul Wilhelm era puțin răcit, căt nu eșea din casă, Faure trimise înadiu: la Potsdam pe marquisul de Noailles să in-formeze despre sănătatea împăratului.

Afacerea Krivány.

O descoperire senzațională. — Criminalu începe a mărturisi. Arestarea lui Keresztes.

Afacerea lui Krivány intră în o fasă nouă S'a descoperit de către judele Nyirö Géa că Krivány a avut complici. Cel dintâi bănuț și dovedit e Schwéger Alajos, despr care lăcătușul Hendl a mărturisit eri c împreună cu Krivány cu ani mulți naint de aceasta a comandat la dânsul o chei

— Ei, flacăule, cum ți-e aci?

— De, boerule, și mai bine și mai rău.

— Las' că-i bine, măcar că-i rău.

Și conul Iane rînjeste răsăcios, uitân-du-se pe sub gene la Ilie.

Apoi îi poruncește să care cu hărdăul apă la vapor, schimbându-l cu un țigan.

Și se întoarce boerul ear' în spre um-brar, șoptindu-i logofătului să-i facă vânt Lisavetei la curte.

Se tolănește jos, răsucind alene o țigare și poruncind să-i pue șaua pe cal

*

A pornit boerul călare în spre gărlă, dar' când a scorbit în luncă, a întors fugarul în loc, i-a dat pînă și a sburat la curte întrînd pe poarta de din dos.

De departe, cu șorțul flutând în vânt, se vedea Lisaveta venind în spre conacul boe-resc.

„De acum nu-i mai scapă“ și zice el în gând și chemând pe chelar:

— Vezi, dac'o veni o fată după catasti-ful de zile, s'o trimeti încoace.

Lisaveta deschide ușa, dă să între, dar' rămâne speriată ca de o arătare și incre-menește în loc neștiind ce să facă.

— Hai, fetișo și vi-o odată.

— M'a trimes logofātu, ci c'a uitat con-dica de zile aici, să i-o duc eu.

— A, a, uite-o ici, vino să ți-o dau.

Și Lisaveta pornește înăuntrul odaei, dar' în momentul ăsta boerul se răsucesce c un șurub, întoarce cheia în broasca ușei și se repede s'o ia în brațe.

Lisavetei i-a trecut un fior prin tot tru-pul și a sărit înapoi, smucind de ivon ușei de se cutremura odaia.

— Hai, hai, nu face prostii, că ne auz lumea

— Dă-mi drumul, boerule că ți-p.

Iane se silește să-i descleșteze mână de ușe, o smucește cu putere, o roagă, amenință.

— Da să știu de bine că mor, și nu m las.

Și ți-pă ca o nebună.

— Na! dacă-i pe asta.

Și-i croește o palmă de-i roșește obr-zul și-i umple ochii de lacrimi.

Hățnând ușa din țiftni, Lisaveta, cu mor-tea'n suflet, ți-pă și bate cu pumnii în uș — Hai, marș afară, cățea!

S'a stăpânit ea până eșit din curte, d când s'a văzut singurică în câmpul doge de soare, a isbucnit într'un plâns nebu-par'că și-ar fi bocit moartea ei, moart-tuturor rudelor ei. I-se părea că a răm de risul și batjocura tuturor.

Și a plâns, nenorocita a plâns în sugl

vertheimiană. Numai așa se și explică faptul că Krivány a putut să fure cu atâta înlesnire.

Cercetat eri în temniță, unde zace prinzând că e rău bolnav, marele hoț a mărturisit multe judelei de instrucție și lui Nachtnebel Ödön.

Ca urmare a acestor mărturisiri se poate considera și faptul că eri a și fost arestat Keresztesi, care abia săptămânile trecute scăpase din arestatul criminal. Se vede că Krivány l'a apăsât acum d'abinele, „alaposan,” cum se zice în limba „patrioților”.

S'a mai descoperit că Krivány a trăit în intime relațiuni cu *văduva tinăra a unui oficer*, care a trebuit să știe și ea despre hoțiile lui Krivány, deoarece fostul „cavalier” al vieții aradane cheltuia cel puțin cât îi era leafă întreagă numai în casa văduvei. Fusesse atât de generos chiar, că pe bărbatul „amicei” sale îl trimisese la băi cu cheltuiala sa, pe când tinăra se mângâia în oraș cu acest „cavalier” fără seamăn.

Se așteaptă o mulțime de alte descoperiri senzaționale.

Invitare la abonament

Decidem prin aceasta abonament pe *Quart. I respective semestrul I 1899 la*

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

In Monarchie:

- Pe un an fl. 10.-
Pe 1/2 an „ 5.-
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.-

Pentru România și străinătate. Pe un an franci 40.-

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus popora de 4 pagini.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

țuri amare de necaz toată jalea ei; și-a potolit furtuna din suflet și, încet-încet, a ajuns la arman.

I-se părea că lipsise de un veac, că oamenii toți se uitau la ea dându-și coate și rîzînd pe ascuns.

Stau oamenii de mîncă de amiază. Iiie n'are astîmpăr la mîncare, i e inima închisă ca o zi mohorîtă de toamnă și nu-i vine să stea la un loc. Se strecoară printre care, rotește ochii pe la pîlcurile de muncitori și zărește pe Lisaveta.

Mai prin vorbe, mai prin oftaturi, mai prin lacrimi, — ea istorisește toată șirettenia cu boerul.

Ilie nu zice nimic, ascultă cu privirea rătăcită, cu fruntea încrețită, uitându-se departe pe miriștea care joacă în ape de razele soarelui dogoritor.

— Ia-te uită, liftă!

Și i-se întunecă fața toată de un nor. — De acu să știi că nu mai am zile bune cu grecu. Dar cum o vrea Dumnezeu! Doar nu m'o perde! Fie-cărui după faptă și plată.

Mașina fluera din nou, oamenii se pornesc pe la locurile lor, ear' boerul vine c'o falcă în cer și cu una 'n pământ — n'a rămas om nelucotit în ziua aceea.

NOUTAȚI

Arad, 21 Februarie n. 1899.

Din Sântana ni-se scrie că Șvabii d'acolo îngrozii că li-se va ține militia pe cap până în Aprilie, au petiționat la minister să li-le ușureze starea, de oare-ce fiind liniște în sat, nu mai e nevoie ca militia să stea acolo. Se scrie d'asemeni că notarul Zorád Ferencz și-ar fi dat demisia de frica ră-bunării Nemților.

Pentru duel au fost pedepsiți și ținuți la Seghedin, în cești din urmă cinci ani, toc-mai 500 de gentelmeni. Ear' la Vaț, în cești din urmă doi ani, 117 dueliști.

Statistica nu spune căți din acești patrioți au căzut pe urmă în păcatele gentelmenului — Krivány, care pe vremuri fusese și el... „fene gyerek.”

Mai interesant e că între cei osândiți pentru că și-au reparat onoarea gaurind altora pielea, sunt și mulți — minori.

Și să nu zici că neamul arpadian nu e jelos de onoarea sa?

Hoț, care se dă prins. Un lucru rar: porciunatul patriot Weisz din Novisad, care plecase din oraș ușurând cu 27.000 fl. cassa băncii unde funcționase, s'a prezentat eri poliției din Budapesta și a cerut să fie arestat. Poliția, culantă cum e, i-a satisfăcut îndată dorința atât de modestă.

Spiritism în F. Vârșand. Ziarele locale povestesc minuni despre „seance”-ele spiritiste din F.-Vârșand, unde mai multe țerance maghiare se adună seara și fac să joace mesele... Se vede că nenorocitele n'au cetit cartea antispiritistă a lui David.

Din pivnița orașului Vienei. Mai zilele trecute s'a întâmplat în acest plăcut local un mare scandal între studenții german-naționali și creștini-sociali. Cei dintăiu se puseră adevă a cânta cîntece pangermane, între care „Wacht-am Rhein” și „Deutschlandüber Alles”; creștinii — sociali însă începură a-i dogeni și chiar a-i ocări din cauza aceasta. Se născu o pîruială sdra-vănă, rezultatul căreia a fost darea afară a germani naționaliilor.

„România Jună”. Eată cum s'a constituit comitetul balului ce va da societatea „România Jună” din Viena: Presid. de onoare. — Prof. Nicolae Teclu. Comitetul de dame: D-ra. Miți Altmann, D-ra Regina Blum, D-ra. Cilly Brodskh, D-ra Ecaterina Cimponeriu, D-ra Diamandy, D-ra Hilda Harpf, D-ra Anna Hașca, D-ra Elsa de Heldemberg. D-ra Aglaia Lupu, D-ra Natalia Otto. D-ra Adelinea Piso, D-ra Olga Popovici, D-ra Elena Safrano, D-ra Irina Teclu, D-ra Emma

Lisaveta, cu furca 'n mîna, se înăbușă în spatele batozei. Ei! Ce credea ea? Tot sus pe batoză? Ia înghiță și ea nișel praf, că doar n'o fi cucoană.

Ilie cară apă mereu la nesățiosul vapor, i-s'a jupuiat pielea de pe umăr și-l roade prăjina făcându-i rană — și logofătul nici gînd n'are să-l schimbe și pe el la o muncă mai ușoară.

Armanul e înțesat de care cu snopi, soarele dogărește și arde, oamenii forfo-tesc plini de praf înădușiți, cu cămășile leoarcă de sudoare.

Incepe vîntul să sufle mai tare. Din adiere bine făcătoare crește și se umflă, amenin-țînd cu schintei furate din coșul vaporu-lui, carele cu snopi.

Subt umbrarul lui, conul lane adoarme mîngăiat de vînt, cu gîndul la vînzarea grăului.

Lisaveta înghite în ea tot amarul deasă-dejdei ce, a cuprins-o, orbește de praf și pleavă, și-i vine să plîngă în huetul asur-zitor al batozei.

Ilie trece pe lângă ea, coplești sub greutatea hîrdăului plin, vede bine că-l doare și-i vine să se repează turbat s'arunce în țîn-dări cât colo hîrdăul nemiluit.

De odată, din huetul acela îngrozitor, un șuer ascuțit și repede de căte-va ori spin-tecă văzduhul, batoza par'că șcioapătă, cu

Truxes, D-ra Lopoldina Truxes, D ra Gina Truxes, D ra Mary Witte. Comitetul de dom-ni: — President : Marius Sturza, S. cre-tar : Mihai Popovici, Vice-President : Aure-lian Țurcan, Secretar : Bogdan cav. de Prun-cul, Casar : Nicu Dracinschi. Nicu Bacins-chi, Gavriil Barbul de Bucium, Adrian Bod-nărescu, Dr. Isidor Bodea, Octavian Coca, Alexandru Crăciunescu, Corneliu Crăciu-nescu, Dr. Octavian Gheorghe-n, Dr. Nico Ha-man, Dr. Victor Hnidey, Ricard Lincu, Constantin Măndriliș, Eugen Muntean, Tra-ian Păscuțiu, Titu Pertia, Dr. Alexandru Po-ia, Dr. Lazar Popovici, Orest Procopo-vici, Octavian Proștean, Dr. Victor Roșca, Aur. l de Sanciai, Ilariu Sassu, Eugen Si-monovici, Guileim Șorban, Dimitrie Țurcan, Dr. Nicu Țurcan, Alexandru de Vaida-Vo-evod, Mihai Voloșencu.

Școala Chimay. Fosta prințesă Clara Ward — Chimay, azi simpla amantă alui Rigo Lencki, își găsește des eleve printre aristocrate. Astfel din Petersburg se scrie că contesa Vijanoff a fugit zilele aceste cu — lacheul său, ceea-ce pe Tarul l'a supē-rat atât de tare, încat a șters îndată nu-mele contesei din lista aristocrației.

Bibliografie. A apărut Nr. 18 al excelen-tei reviste literare „Floare Albastră”, cu su-marul următor :

Cunoști tu tristul cânte? (poesie) de D. Nann. — Critică antisemită de Al. Antemireanu. — Sărmana sulfină (poesie inedită) de Alexandrina Mihăescu. — Două lacrimi (nuvelă) de N. Mihăescu. — Caetul meu: Hamlet și Don Quichette, de Lya. — La aris (schită) de C. Răsvan. — Poesii (popu-lare maghiare) de St. O. Iosif. — Craiu de ghindă (dramă) de Vasile Leonescu. — Speranțele patriei (Nr. 3) de Radu-Negru. — Voinic fără noroc (poezie) de C. Sandu. — Schițe din țară (Odică cel mecabru) de Stim-phal. — V lămurire de St. O. I. — Revista cărților. Cugetări, Recouri literare, și artis-tice, Pagini rimate, etc.

Se recomandă ca menageră o doamnă văduvă, tinăra, cultă și har-nică. A se adresa la administrația ziarului nostru.

SITUAȚIA.

Budapesta, 20 Februarie.

Nou ministru-president.

Szell a fost însărcinat de cătră monarch să compună noul cabinet. Eată câteva amănunte ale eveni-mentului hotărîtor în situație :

Szell, care Duminec' petrecea la mo-gia sa din Rátót, fu chemat telegrafic la Viena, unde sosi Luni dimineața. Avînd mai întăiu lungi convorbiri cu cei trei miniștri ungari, fu primit de M. Sa la 1/2 12 ore amezai în audiență,

care ținu peste oarele 2. Din audi-ență a eșit ca ministru-president, ear' ziariștilor cari îl așteptau zise : „Trebuie să mă plec înaintea voinței M. Sale. Mai mult nu pot spune acum”.

Biroul telegrafic maghiar vestește din Viena :

„Regele a primit azi pe Szell Kal-mán în audiență, care ținu aproape 2 oare și 1/2. Fîind designat de cătră M. Sa ca viitorul ministru-president, el a primit. Măne dimineața se va rein-toarce la Budapesta, spre a continua pertractările de compromis cu opoziția”.

Se zice, că Szell încă va cere opo-siției revisuirea regulamentului Dietei astfel, ca obstrucția tehnică să nu mai fie cu putință.

Încă azi dimineața toată lumea credea, că viitorul șef al cabinetului va fi Fejérváry și pe coarda aceasta scriind, ziarele opoziționale apărute azi arătau mare amăreală.

Pe la oarele 3 după amezai a venit știrea despre însărcinarea lui Szell.

Independenștii toți iubilează ; speră, că Szell va face alegeri libere.

Apponyiștii au primit știrea cu stri-gătele „Eljen a király!” ; ei prevēd prăbușirea sistemului Tiszaist, dar' fusia nu o cred încă apropiată.

Partidul poporal, nu e așa de in-suflețit de venirea la putere al lui Szell și e gata a-i ține pept ; se în-crede însă în corectitatea lui și în aceea că va pune capăt prigonirilor.

Întreaga opoziție va arangia un mare banchet pentru a sērba și astfel victoria ce a dobândit-o.

Clica Tiszaistă e consternată ; redactorul șef al lui „Nemzet” și al lui „Magyar Ujság”, ovreul deputat Gajary se va retrage.

Lumea financiară-comercială salută pe Szell cu însuflețire.

ULTIME ȘTIRI

Atena, 20 Februarie.

În alegerile săvîrșite partida lui Deljanis, a suferit o mare înfrîngere. A căștigat abea 30 mandate față de 120 mandate căștigate de partida Tricupis.

Paris, 20 Februarie.

Loubet a înștiințat pe primul ministru Dupuy că dorește și el reforma procedurii de revisuire, proiectul de lege prin care revisua să se ia din mîna secției criminale și să se hotărască în ședința secțiunilor unite ale Curții de Casație.

reăna cade plesînd la pămînt și mecanicul făcînd semne cu mîna ca un zăpăcit, sbiară căt poate :

— Fooc fooc !

Într'o clipită sar coșarii jos, ajutoarele meșinistului, oamenii, femeile, puradeii, fe-tele, isprăvniceii, se înghesuiesc, dau unii peste alții, vorbesc toții, logofătul poruncește fără să fie auzit, fluera dintr'un țignal, ră-sucește și pocnește din biciu, înjurînd toți săntii din cer.

— Pompa, aduceți pompa !

Dintr'un car, din mijlocul armanului per-dut într'o sumedenie de alte zeci de care, o limbă de flacăre abia îndrăznește să s'a-rate de mică ce e, dar vîntul o ncurajază și ea se întinde, coprinde inima snopilor arde și sbucnește în sus mlădiindu-se leneșe în văzduh, în pale roșietice și subțiri.

— Puneți mîna, înjuțați boii și trageți carele cele-l'alte la o parte !

Dar pîn' să și ia oamenii bine de seamă o gură de vînt fură o limbă de flacăre, re-peziindu'o în carul vecin.

Desteptat din somn, boerul vine turbat, c'o manelă 'n mîna, lovînd, înjurînd, rugî-n-du-se și alergînd ca un smintit, frîngân-du-și mînile.

— M'ați fript, m'ați nenorocit, hoților mîn-cav'ar viermii cei neadormiți !

Se 'ntinde focul, trosnesc boabele de grlu iar oamenii se dau în vînt ; unii dau carele

neatinse de foc într'o parte, alții pompează alții svrîl cu căldările apă în flăcări ; iar unii mai isteți cărăbănesc pe furis saci cu grlu în lanul apropiat de porumb.

Jaf și pîrjol !

S'a tras binișor la o parte, s'a furisat printre care pe lângă șirisi-a despedecat ca-lul și, dînd pinteni, logofătul Ivancea s'a dus să și vadă în altă parte de pricopsală.

Iși frîngea mînile alergînd în toate păr-țile, conul lane.

— Mă băeți, mă, nu mă lăsați mă, că-i păcat de banii si de muncuța mea !

Pocnînd, fășînd, dogorînd, flăcările se 'ntind, se joacă în vîntul care trimite o ploaie de schintei spre șirile cu grlu, cu aur.

Oameni își înjugau boii la care și plecau pe aci încolo.

Din toată sumedenia de snopi, grămezi mari fumegînde au mai rămas.

Conul lane se uită oftînd din adîncul ini-mei. Și se gîndește cu jale că-i neagră și inima lui, cum e grămada aceea nemăsu-rată de scrum și în care se mistue încă în pară ascunsă snopii nearși.

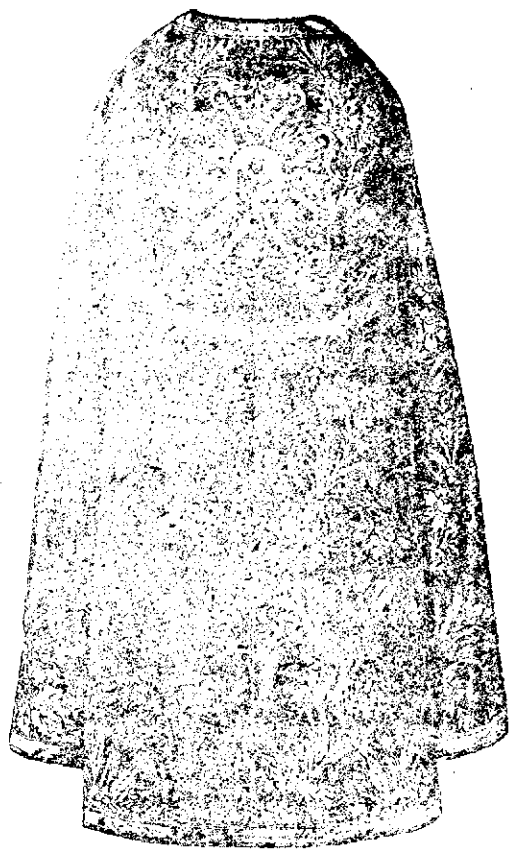
C. Răsvan.

Editor : Aurel Popovici-Barciانو.

Redactor responsabil : Ioan Rassa Șirianu.

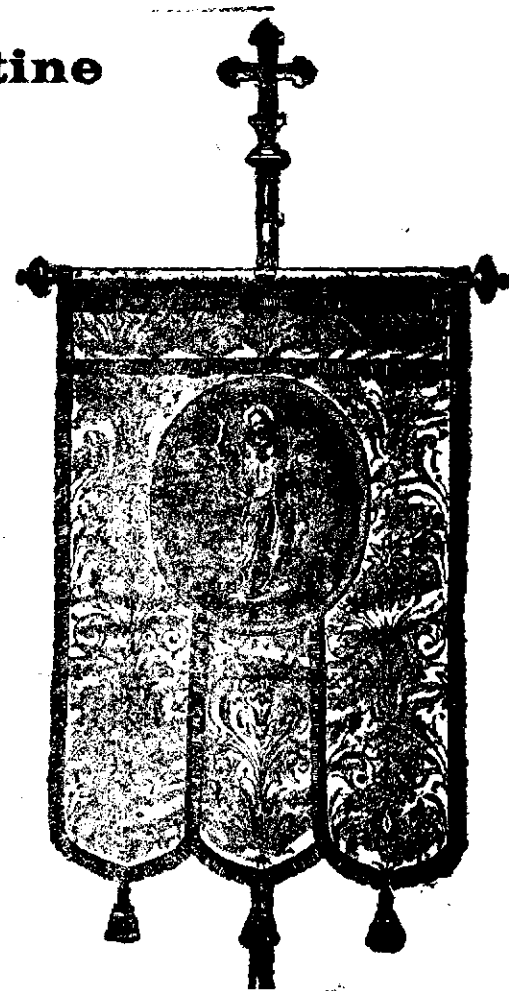
Strict dupa ritul grecesc

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapore bisericești, steaguri pentru reuniuni, Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agneț) Dicherin, Tricheriu, Cădelniță, icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRIEKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 17-26

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

OPURI ȘI BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului” A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Orice comande se efectuează prompt.